

JAKUB GORCZYCA SJ

ZARYS ETYKI
FUNDAMENTALNEJ
BYĆ DLA DRUGIEGO

Tłumaczenie autora

Wydawnictwo WAM

Kraków 2014

SPIS TREŚCI

PROLOG	9
SŁOWO DO WYDANIA POLSKIEGO	13
1. WPROWADZENIE METAETYCZNE	15
1.1. Objaśnienie terminów	15
1.2. Etyka jako „filozofia praktyczna”	18
1.3. Etyka w kondycji chrześcijańskiej	23
1.3.1. Tło historyczne	24
1.3.2. Etyka a teologia moralna	28
1.3.3. Inspiracja heurystyczna	30
1.4. Etyka a nauki o człowieku	33
1.5. Etyka a literatura	37
1.6. Etyka wobec postmodernizmu	39
1.7. Uwagi końcowe o metodzie	43
2. FENOMENOLOGIA DOŚWIADCZENIA ETYCZNEGO	47
2.1. Życie człowieka w świecie	47
2.2. Wydarzenie spotkania	49
2.3. Wiąż odpowiedzialności	51
2.4. Dobro absolutne	55
2.5. Powinność bezwarunkowa	59
2.6. Zło moralne i wina	61
2.7. Pragnienie agatologiczne	65
2.8. Dramat etyczny	67
3. FILOZOFICZNE KONCEPCJE DOBRA MORALNEGO	71
3.1. Dobro w perspektywie szczęśliwości	71
3.1.1. Eudajmonizm	71
3.1.2. Utylitaryzm	75
3.2. Dobro na zasadzie posłuszeństwa prawu	79
3.2.1. Heteronomia wiary	79
3.2.2. Autonomia rozumu	81
3.3. Dobro w horyzoncie wartości	85
3.3.1. Pod panowaniem woli mocy	86
3.3.2. Według porządku miłości	90
3.4. Dobro w kontekście analiz języka	95
3.4.1. Intuicjonizm	95
3.4.2. Emotywizm	99
3.5. Rekapitulacja	103

4. KONSTYTUCJA WARTOŚCI I NORM MORALNYCH	105
4.1. Paradoksalna obecność wartości	105
4.2. Wartości jako istotności ponadczasowe?	107
4.3. Wartości jako wytwory wolności sytuacyjnej?	111
4.4. Wartości w świetle osoby	115
4.4.1. Dar i wdzięczność	116
4.4.2. Osoba jako dar samodzielny	120
4.4.3. Struktura konstytutywna wartości moralnych	122
4.5. Od wartości do norm	124
4.6. Naturalne prawo moralne	126
4.6.1. Pojęcie prawa naturalnego	126
4.6.2. Podstawa zobowiązania	128
4.6.3. Treść norm	130
4.6.4. Powszechność i niezmienność prawa moralnego	135
4.7. Prawa osoby i prawo stanowione	140
5. PRAWDA SUMIENIA	144
5.1. Wierność prawdzie	144
5.2. Syndereza – anamneza	146
5.3. Struktura sumienia	148
5.4. Aktywność sumienia	152
5.4.1. Problematyka sumienia błędnego	153
5.4.2. Wątpliwości w sumieniu	158
5.5. Kształtowanie sumienia	160
5.6. Wolność sumienia	163
5.6.1. Szersze rozumienie wolności sumienia	164
5.6.2. Prawo do wolności sumienia	165
5.7. Sumienie jako „głos Boga”	167
6. DOBRO DZIAŁANIA	169
6.1. Cechy czynu ludzkiego	169
6.2. Dobrowolność i niedobrowolność	171
6.3. Uwarunkowania działania dobrowolnego	173
6.4. Kilka rozróżnień w sferze działania	174
6.5. Źródła moralności czynu ludzkiego	175
6.5.1. Przedmiot czynu	176
6.5.2. Intencja i okoliczności	178
6.5.3. Konstytuowanie się dobroci czynu	182
6.6. Czyn o podwójnym skutku	184
6.7. Wartość „bezczynej” woli	186
6.8. Czynы moralnie obojętne?	188

7. PIĘKNO CNÓT	191
7.1. O cnocie etycznej dzisiaj	192
7.2. Cnota etyczna jako „średnia miara”	195
7.3. Cnota etyczna jako ponadaktualna odpowiedź na wartość	198
7.4. Cnota etyczna jako stały sposób bycia darem	201
7.5. Cnoty fundamentalne	205
7.6. Pokorny blask człowieka cnotliwego	208
7.7. W kierunku kultury życia cnotliwego	211
KU EPILOGOWI	215
BIBLIOGRAFIA	219
INDEKS OSÓB	223